Centrale Commissie Dierproeven

Niet-technische samenvatting 2017740

1 Algemene gegevens

1.1	Titel van het project	De ontwikkeling van migratie routines in kanoeten
1.2	Looptijd van het project	5 jaar
1.3	Trefwoorden (maximaal 5)	Kanoet, ontwikkeling, persoonlijkheid, flexibiliteit, migratie

2 Categorie van het project

2.1 In welke categorie valt het project.

U kunt meerdere mogelijkheden kiezen.

- ☒ Fundamenteel onderzoek
- ☐ Translationeel of toegepast onderzoek
- ☐ Wettelijk vereist onderzoek of routinematige productie
- ☐ Onderzoek ter bescherming van het milieu in het belang van de gezondheid of het welzijn van mens of dier
- ☒ Onderzoek gericht op het behoud van de diersoort
- ☐ Hoger onderwijs of opleiding
- ☐ Forensisch onderzoek
- ☐ Instandhouding van kolonies van genetisch gemodificeerde dieren, niet gebruikt in andere dierproeven

[

3 Projectbeschrijving

3.1	Beschrijf de doelstellingen van het project (bv de wetenschappelijke vraagstelling of het wetenschappelijk en/of maatschappelijke belang)	De doelstellingen van dit project zijn gericht op het in kaart brengen van de ontwikkeling van individuele verschillen in persoonlijkheden en migratie routines in kanoeten. Eerder onderzoek heeft aangetoond dat kanoeten structurele verschillen in gedrag (persoonlijkheden) vertonen. In dit project zijn we de eerste om te onderzoeken hoe persoonlijkheden gevormd worden en de consequenties voor de keuze die de dieren op basis daarvan maken voor hun foerageer en migratie routes. Na een periode waarin in gevangenschap de ontwikkeling van de persoonlijkheid gevolgd wordt worden de dieren vorozien van een zender en weer vrijgelaten. We verwachten dat jonge individuen juist tijdens de 'gevoelige periode', wanneer hun persoonlijkheid nog niet volledig vastgelegd is zich aan passen aan veranderende omgevingsfactoren.
3.2	Welke opbrengsten worden van dit project verwacht en hoe dragen deze bij aan het wetenschappelijke en/of maatschappelijke belang?	Het onderzoeken van persoonlijkheden in verschillende organismen is tegenwoordig erg populair. Er is echter weinig bekend over hoe deze persoonlijkheden vorm gegeven worden. Dit project vergroot de kennis over de ontwikkeling van persoonlijkheden en kan vervolgens gebruikt worden in persoonlijkheidsonderzoek aan allerlei verschillende soorten. Daarnaast is dit project uniek wat betreft de combinatie van lab- en veld observaties aan dezelfde individueen. Aangezien de gedetailleerde gedragsanalyses aan dieren in gevangenschap vervolgens gekoppeld worden aan natuurlijk verspreidings-, migratie- en foerageer gedrag van dezelfde individuen wanneer deze los gelaten zijn met zenders. De uitkomst van dit experiment kan vervolgens direct gebruikt worden voor het opstellen voor richtlijnen ter behoud van de soort.
3.3	Welke diersoorten en geschatte aantallen zullen worden gebruikt?	151 Kanoeten van de *canutus* ondersoort 84 Kanoeten van de *islandica* ondersoort
3.4	Wat zijn bij dit project de verwachte negatieve gevolgen voor het welzijn van de proefdieren?	Tijdens de gevangenschap worden de vogels meerdere malen kortstondig blootgesteld aan stressvolle situaties die gepaard kunnen gaan met veranderingen in gewicht en gedrag. We verwachten echter dat deze effecten van korte duur zijn en geen permanente gevolgen met zich mee brengen.
3.5	Hoe worden de dierproeven in het project ingedeeld naar de verwachte ernst?	*Canutus* kanoeten: eerst licht, dan moderate, en na gewenning weer licht. *Islandica* kanoeten: eerst matig, daarna licht.
3.6	Wat is de bestemming van de dieren na afloop?	Na het doorlopen van een uitwentraject worden alle vogels worden in het kader van het experiment losgelaten in hun natuurlijke omgeving.

[

4 Drie V's

4.1	**Vervanging** Geef aan waarom het gebruik van dieren nodig is voor de beschreven doelstelling en waarom proefdiervrije alternatieven niet gebruikt kunnen worden.	Omdat het hierbij gaat om een studie aan de diersoort zelf (in tegenstelling tot een situatie waarin proefdieren model staan voor een ander organisme/systeem) is het niet mogelijk hiervoor alternatieven te gebruiken. Training van onderzoekers op de verschillende protocollen vindt plaats gebaseerd op videobeelden i.p.v. echte vogels.
4.2	**Vermindering** Leg uit hoe kan worden verzekerd dat een zo gering mogelijk aantal dieren wordt gebruikt.	Door zenders te gebruiken die lange tijd mee gaan kunnen we meerdere noord- en zuidwaartse migraties per individu verzamelen in plaats van enkele migraties van meerdere individuen. Hiermee verminderen we het aantal vogels dat nodig is in dit project.
4.3	**Verfijning** Verklaar de keuze voor de diersoort(en). Verklaar waarom de gekozen diermodel(len) de meest verfijnde zijn, gelet op de doelstellingen van het project.	De zenders die we in dit project gebruiken zijn de allernieuwst in hun soort. Het extreem lage gewicht van de zenders zorgt ervoor dat de last die de vogel er van ondervind zo klein mogelijk is. De zenders worden door middel van een harnasje bevestigd. Deze manier van bevestigen is non-invasief en beperkt de vogel niet in zijn bewegingen.
	Vermeld welke algemene maatregelen genomen worden om de negatieve (schadelijke) gevolgen voor het welzijn van de proefdieren zo beperkt mogelijk te houden.	Binnen onze onderzoeksgroep is er heel veel ervaring met het houden, testen en zenderen van steltlopers. Alle handelingen worden uitgevoerd door zeer ervaren en goed getrainde mensen. De algemene gezondheid van de vogels wordt dagelijks gecontroleerd om in samenwerking met de dierenarts op tijd in te kunnen grijpen wanneer onverwachte zaken zich voordoen.

[

5 In te vullen door de CCD

Publicatie datum	1 maart 2017
Beoordeling achteraf	Nee
Andere opmerkingen	Nee